

Pero Bulat

FRANCUSKO JAVNO MNIJENJE O OBITELJI

Hoće li Francuska izumrijeti? Hoće li nestati zapadne civilizacije?

Obično se tradicionalisti bave ovom brigom. Ipak, ovaj put govori o tome nitko manji nego sam predsjednik Republike d'Estaing, izvor u koji se ne može posumnjati da ne odiše progresizmom.

Baš on je u manje od godinu dana nakon izbora za najviši položaj bio pokrovitelj niza reformi u pogledu ćudoređa, iznenadivši njima uvelike svoje birače katolike: uveo je odviše popustljiv zakon u pogledu pobačaja, omogućio je da se antikoncepcionalistička sredstva pružaju također nedoraslima bez roditeljskoga pristanka. »Ne smije se zaboraviti — veli s mnogo gorčine jedan mladi novinar — da se za pogreba Pompidouova između prisutnih političara jedini d'Estaing pričestio. Stao je na liniju Henrika IV., koji je (prešavši s hugenotstva na katolicizam) rekao da Pariz svakako vrijedi jednu Misu. Za d'Estainga može se to reći o jednoj Pričesti!«

Drugi je patetičan ili, rekli bismo, groteskan pogled na njegov izbor bilo hodočašće pobožnih Francuza »Majci Božjoj od ruža« u San Damiano da izmole »milost« pobjede za njega. Uzevši u obzir da su ti hodočasnici predstavljali »najkonzervativnije« krilo, smijemo se pitati nakon godine dana imaju li razloga da se vesele što su »uslišani«.

Vidi se da je svega toga d'Estaing svjestan. I zato, iako nije izgovorio riječ »mea culpa — moj grijeh«, svakako je dao do znanja da se završilo vrijeme liberalne reforme i da odsada valja misliti na održavanje obitelji. Ukoliko nije kasno, kao što ćemo vidjeti iz samoga daljnjega razlaganja...

Sam je sadašnji predsjednik Republike Francuske rekao: »Govori se da se vlada ne brine za obitelj. Štoviše, vlada se optužuje da želi obitelj uništiti. U tu se svrhu navode zakoni koji se tiču kontrole porođaja, humanizacije porođaja.

Udara u oči nepravednost te zlobne primjedbe. Kako bi vlada koja zastupa napredno liberalno društvo mogla ciljati na slabljenje uloge obitelji, dok joj je jedini cilj humaniziranje našeg zakonodavstva? Da se posljednje godine nije vlada bavila teškim i bolnim problemima, sigurno bi danas postojale u Francuskoj ozbiljne socijalne i obiteljske napetosti kojima bi bile žrtve naročito žene... Nijedna politička formacija, nijedan pokret ne misli na vraćanje natrag. I upravo to nam dopušta da odlučno tvrdimo da budućnost našeg društva i sreća Francuske ovise o čuvanju obiteljske ćelije. Prije nego je potrebno pomoći obitelji da nađe novu ravnotežu koja odgovara aspiracijama onih koji je čine. Stoga je vlada odlučila da čitava politika ide za podržavanjem obitelji.»

Predsjednik neprestano naglašava to podržavanje obitelji, ali se čini da pritom uvijek misli na poduzimanje mjera financijskog karaktera: veće obiteljske doznake, posebna doznaka za rođenje prvog djeteta, protezanje prihoda što ih francuski zakon predviđa za brojnu obitelj također i na obitelj s tri djeteta, plaćanje domaćica itd.

Da li je to dosta? Čini se da nije. U Francuskoj se, naime, promijenio čitav mentalitet u shvaćanju ne samo djece nego i obitelji uopće. A taj bi trebalo mijenjati. Međutim, najnovije »reformne« su tome mentalitetu starenja i raspadanja uvelike koristile. Poslijeratna Francuska je doživjela znatan porast stanovništva. Broj porođaja bio je kudikamo veći nego broj umrlih. Ali posljednjih godina stvari se okrenuše naglavce: prema računu sorbonskoga profesora Chaunua godišnje se broj porođaja sada smanjuje za 100.000. Isti profesor dodaje kako dolazi do pogibelji izumiranja jedne od najbogatijih i najinteligentnijih nacija na zemlji.

U takvoj klimi provedena je 1974. godine anketa koja je proučila demografsko stanje Francuske. U njoj je sudjelovalo 2.325 osoba od 18 godina naviše. Bilo je postavljeno 201 pitanje, a više su se odnosila na to da se upozna psiha i mentalitet čovjeka, Francuza, nego stvarno stanje Francuske.

Idealna dimenzija obitelji

Anketirani su zapitani što misle koja je obitelj idealna s obzirom na broj članova. I pokazalo se da se nakon rata idealnom smatrala obitelj koja je imala dva do tri djeteta. To je ostalo i danas, samo što je jako pao broj idealne obitelji s tri djeteta, a pogotovu sa četiri.

Pitanje: koji je po vašem mišljenju idealni broj djece u obitelji?

Idealni broj djece	1947.	1955.	1959.	1966.	1967.	1974.	Muškarci	Žene
	%	%	%	%	%	%	%	%
0	0	1,3	0,6	0,1	0,4	0,9	1,0	0,7
1	5	3,7	3,7	1,3	2,0	1,6	1,4	1,7
2	32	30,5	37,4	40,5	35,4	45,3	47,1	43,5
3	40	45,1	41,4	46,7	50,7	44,6	42,5	46,7
4	18	14,9	12,7	9,4	9,8	6,8	7,2	6,5
5	3	2,8	2,3	1,5	1,4	0,6	0,6	0,6

Opadanje idealnog broja djece po obitelji opaža se u svim socio-demografskim grupama. Ono je jače kod onih koji su više školovani i bogatiji. Dvije

trećine onih koji se izjašnjavaju da »nemaju vjere« i većina onih koji ne prakticiraju vjeru izjašnjavaju se za obitelj sa dva djeteta ili s manje od dva. Suprotno tome one obitelji koje prakticiraju svoju vjeru, ako ne i redovito, smatraju da je idealna obitelj s tri ili s više djece.

Budućnost obitelji

Kako se mijenja društvo, francusko javno mnijenje ne vjeruje da će te promjene znatno pogoditi i samu ustanovu obitelji. Za 64% anketiranih obitelji će uvijek ostati temelj društva. Ipak, tri od desetorice izjašnjavaju se: »Ono što su poznavali naši roditelji, to je svršilo ili će skoro svršiti.« Takvo razmišljanje nije baš sasvim u suprotnosti s općim mišljenjem o budućnosti obitelji. Muškarci i žene reagiraju u toj stvari na sličan način, bez obzira na dob, društvenu sredinu, razinu izobrazbe, vjersku praksu, visinu dohodaka, političku simpatiju. Ipak se zapaža jedna nijansa: idealan broj djece penje se kod onih koji ne sumnjaju u pitanje budućnosti obitelji. Oni imaju 2,5 djece, dok je kod onih koji smatraju da obitelj nema budućnosti, nešto niži — 2,3.

Pitanje: Od dva mišljenja koje vam se čini točnijim:

- a) Obitelj kakvu su poznavali naši roditelji uskoro će nestati.
- b) Mnoge se stvari danas mijenjaju, ali obitelj će ostati uvijek ono što jest, a to znači: temelj društva.

	a) S obitelji ... je gotovo	b) Obitelj će ostati	Ne izjašnja- vaju se ...
Muškarci	30%	64%	6%
Žene	31%	63%	6%
Zajedno	30%	64%	6%

Željena djeca

Većina onih koji su se izjasnili, a to znači 55%, dok 15% nije dalo svoga mišljenja — smatraju da obitelji danas imaju više djece nego što su željele.

Pitanje: Recite, imaju li u ovom času obitelji baš toliko djece koliko žele ili možda manje ili više?

	Muški	Žene
Više nego žele	47%	55%
Upravo toliko koliko žele	25%	30%
Manje nego žele	13%	15%
Ne izriču mišljenje	15%	—

Intervencija javnih vlasti

Mora li se država dati na uređivanje problema nataliteta? Danas, kao i prije deset godina pučanstvo je jednako podijeljeno između pristalica intervencije javnih vlasti i onih za koje to pitanje ostaje potpuno privatna stvar.

Intervenciju javnih vlasti više dopuštaju muškarci nego žene i oni koji žive bolje i na većoj razini kulture.

Kontracepcija

Javno je mnijenje dopustilo 1960. godine načelo liberalizacije zakona o kontraceptivnim sredstvima. Izdan je o tome i zakon, ali se na njemu nije ostalo. Dostojno je odobreno da se seksualni odgoj uvede kao program u liceje i srednje škole. Samo je neznatna manjina smatrala da se u tom odgoju ne bi trebalo govoriti o metodama izbjegavanja začeća.

Pitanje: Biste li vi odobrili ili odbacili odluku o stvaranju centara ili specijalnih dispanzera u kojima bi žene mogle dobiti pouku o svim sredstvima kojima se izbjegava začeće?

	1956.	1965.	1966.	1967.
Odobravaju	45 ⁰ / ₀	71 ⁰ / ₀	79 ⁰ / ₀	80 ⁰ / ₀
Ne odobravaju	43 ⁰ / ₀	22 ⁰ / ₀	14 ⁰ / ₀	14 ⁰ / ₀
Ne izražavaju sud	12 ⁰ / ₀	7 ⁰ / ₀	7 ⁰ / ₀	6 ⁰ / ₀

Kontracepcija i broj pobačaja

Opća praksa pokazuje u svim zemljama svijeta da se redovito povećao broj pobačaja ondje gdje je bila uvedena kontracepcija. Aborter redovito završava ono što je pogriješila tehnika kontracepcije.

Međutim pristalice liberalizacije uporno šire glasine kako se kontracepcija uvodi zato da se smanji broj pobačaja. Javno mnijenje više nasjeda tim glasinama nego očitim činjenicama. Tu se vidi da se ono ne vodi činjenicama, nego prividnim razlozima, iza kojih se nalazi mnogo sebičnosti i komotnosti, bez obzira na opće dobro.

Pitanje: Što mislite, hoće li se zbog zakona o kontracepciji broj pobačaja povećati, smanjiti ili ostati gotovo isti?

	Zajedno	Muški	Žene	Žene od 18 do 49 g.
Smanjit će se	62 ⁰ / ₀	62 ⁰ / ₀	62 ⁰ / ₀	64 ⁰ / ₀
Ostat će isti	23 ⁰ / ₀	22 ⁰ / ₀	24 ⁰ / ₀	25 ⁰ / ₀
Povećat će se	7 ⁰ / ₀	9 ⁰ / ₀	6 ⁰ / ₀	5 ⁰ / ₀
Ne izražavaju se	8 ⁰ / ₀	7 ⁰ / ₀	8 ⁰ / ₀	6 ⁰ / ₀

Kontracepcija i denatalitet

Što se tiče posljedica novoga zakona o liberalizaciji kontracepcijskih sredstava na broj porođaja, javno mnijenje pokazuje se manje afirmativno. Nije tako sigurno da će doći do promjene, ali jaka struja od 43⁰/₀ očekuje da će ipak doći do znatnijih promjena u denatalitetu. To je i uslijedilo, jer — kako

je dopuštena liberalizacija kontracepcije — broj se porođaja smanjio za čitavih 100.000 godišnje.

Pitanje: Hoće li se, prema vašem mišljenju, zbog tih novih zakona broj porođaja povećati, smanjiti ili će ostati gotovo isti?

	Zajedno	Muški	Žene	Žene od 18 do 49. g.
Ostat će gotovo isti	49 ⁰ / ₀	50 ⁰ / ₀	49 ⁰ / ₀	52 ⁰ / ₀
Umanjit će se	43 ⁰ / ₀	42 ⁰ / ₀	44 ⁰ / ₀	42 ⁰ / ₀
Povećat će se	2 ⁰ / ₀	2 ⁰ / ₀	1 ⁰ / ₀	1 ⁰ / ₀

Pobačaj

Svojevoljni pobačaji u Francuskoj nisu rijetki. Sedam osoba od deset smatra da ih ima mnogo, a 54⁰/₀ izjašnjava se da osobno poznaju žene koje su počinile bar jedan pobačaj.

Kažu da ima manje pobačaja nego porođaja. Prema istraživanjima moglo ih je 1966. godine biti oko 400.000.

U času kad se provodila ova anketa, to jest u listopadu 1974. godine, nije bilo sumnje da će prijedlog zakona koji se odnosi na liberalizaciju svojevolljno-ga prekida trudnoće biti izglasan u parlamentu. Dvije trećine javnog mnijenja izjasnilo se da dopušta pobačaj. Pristajanje je gotovo jednodušno u slučajevima nasilja ili duševne bolesti, pače i među onima koji ne odobravaju općenito načelo pobačaja. Za pobačaj su bili oni koji su mlađi po godinama i čije je školovanje veće.

Pitanje: Sad se govori o problemu pobačaja. Ima li po vašem mišljenju mnogo pobačaja u Francuskoj?

	1966.	1974.	Muškarci	Žene	Žene od 18 do 49 g.
Da	63 ⁰ / ₀	72 ⁰ / ₀	70 ⁰ / ₀	73 ⁰ / ₀	77 ⁰ / ₀
Ne	16 ⁰ / ₀	10 ⁰ / ₀	11 ⁰ / ₀	10 ⁰ / ₀	9 ⁰ / ₀
Ne znamo	21 ⁰ / ₀	18 ⁰ / ₀	19 ⁰ / ₀	17 ⁰ / ₀	14 ⁰ / ₀

Pitanje: Ima li, prema onome što ste vi konstatirali, u Francuskoj mnogo više, isto, manje ili mnogo manje pobačaja nego porođaja?

	1966.	1974.	Muški	Žene	Žene od 18 do 49 g.
Mnogo manje	20 ⁰ / ₀	23 ⁰ / ₀	24 ⁰ / ₀	22 ⁰ / ₀	20 ⁰ / ₀
Manje	36 ⁰ / ₀	46 ⁰ / ₀	44 ⁰ / ₀	48 ⁰ / ₀	49 ⁰ / ₀
Isto	17 ⁰ / ₀	11 ⁰ / ₀	11 ⁰ / ₀	11 ⁰ / ₀	13 ⁰ / ₀
Mnogo više	4 ⁰ / ₀	2 ⁰ / ₀	2 ⁰ / ₀	2 ⁰ / ₀	2 ⁰ / ₀
Bez suda	16 ⁰ / ₀	13 ⁰ / ₀	14 ⁰ / ₀	13 ⁰ / ₀	11 ⁰ / ₀

Pobačaj i natalitet

Premda činjenice u drugim zemljama očito pokazuju protivno, jaka je manjina onih koji očekuju da će se u Francuskoj natalitet smanjiti ako se dopusti pobačaj. I to dokazuje da se javno mnijenje ne vodi činjenicama, nego nekim drugim razlozima koji više mirišu po modi i komotnosti nego po realnosti. Oko 50% Francuza ne očekuju zbog pobačaja većih promjena u natalitetu. Slični su razmjeri javnoga mnijenja bili i u raspoloženju prema kontracepciji.

Pitanje: Ako se abortus dopusti, mislite li da će se broj porođaja povećati, smanjiti ili će ostati gotovo isti?

	Zajedno	Muškarci	Žene
Ostat će isti	50%	50%	49%
Smanjit će se	42%	41%	42%
Povećat će se	2%	3%	2%
Ne daju suda	6%	6%	7%

Ta dva shvaćanja ovise o drugim općim utjecajima. Što je publika mlađa to više pripada onima koji odobravaju pobačaj i kontracepciju; ali ti imaju manje djece i manje se izjašnjavaju u prakticiranju svoje vjere; više ih misli da se dopuštenjem pobačaja natalitet neće promijeniti. To su oni koji ne žele da se pučanstvo zemlje poveća.

Drukčije rečeno: pristalice tih novih zakona regrutiraju se prije svega u struji maltuzijanističkog shvaćanja, koje lagano prevladava.

Novi zakon o svojevolumnom prekidu začeca predviđen je na pet godina. Primljen je tako da se može revidirati. U slučaju ako se konstatira veliko smanjenje porođaja, veliko je pitanje hoće li javno mnijenje imati snage da poštri zakone. Kako sada izgleda, ono se izjašnjava sa 46% da se tada uvedu mjere koje bi otežavale pobačaj prema 36% onih koji bi i u slučaju znatnog sniženja nataliteta ostali na liberalizaciji pobačaja.

Pitanje: Ako se pobačaj dopusti pa se konstatira veliko smanjenje porođaja, hoćete li odobriti ili ne da vlada oteža pobačaj?

	Zajedno	Muškarci	Žene	Natalitet se tiče		
				Žene od 18 do 49	javnih vlasti samo obitelji	
Odobrava	49%	51%	48%	44%	51%	46%
Ne	36%	35%	36%	42%	36%	37%
Bez suda	15%	14%	16%	14%	13%	17%

Oni koji odobravaju otežavanje pobačaja opravdavaju svoje stanovište motivima javnog interesa, slabljenjem zemlje, pomanjkanjem mladih, potrebom da se generacije obnavljaju, potrebom dovoljnog aktivnog pučanstva. Oni koji misle protivno promatraju najčešće to pitanje kao privatnu, osobnu, obiteljsku stvar, jer bi to bio, tobože, problem koji tišti najviše sam bračni par ili samu ženu, pa zato u prvom redu oni odlučuju o tom.

Svakako, ovdje treba jasno uočiti svu golotinju današnje demografije i statistike. Ne radi se o moralnosti, nema ni sjene o etici, izbjegava se svaki objektivni kriterij vjere u Boga. Nikakve vertikale, nego samo i isključivo hori-

zontala. I ako čovjek gleda i promatra samo pod tim vidikom, na najboljem je putu da zatraži da se zaniječe vertikalna te da se zaniječu vječni i opći principi.

Strah od nezaposlenosti

U kolektivnoj svijesti francuskog javnog mnijenja nalazi se uvijek neki strah da će doći vrijeme kad neće biti posla za Francuze. On postoji već dvadeset godina, ali osobito poslije događaja iza šezdesetih godina on ne prestaje rasti. Više od osam osoba očekuju krizu nezaposlenosti u godinama što nailaze, a sedam od deset računaju na veliku krizu ili pače vrlo veliku.

To shvaćanje ekonomskog stanja ima svoga odjeka na stanovišta i u pitanjima demografije.

Pitanje: Hoće li, po vašem mišljenju, u Francuskoj doći do krize zaposlenosti u godinama koje nadolaze? Ako dođe, hoće li to biti znatna kriza, vrlo znatna ili neznatna?

	1956.	1959.	1962.	1965.	1967.	1974.
Kriza	45 ^o / _o	55 ^o / _o	50 ^o / _o	58 ^o / _o	78 ^o / _o	83 ^o / _o
Vrlo velika	26 ^o / _o	31 ^o / _o	5 ^o / _o	11 ^o / _o	12 ^o / _o	22 ^o / _o
Velika	26 ^o / _o	31 ^o / _o	24 ^o / _o	31 ^o / _o	43 ^o / _o	47 ^o / _o
Neznatna	12 ^o / _o	16 ^o / _o	17 ^o / _o	12 ^o / _o	18 ^o / _o	10 ^o / _o
Ne određeno	7 ^o / _o	8 ^o / _o	4 ^o / _o	5 ^o / _o	5 ^o / _o	4 ^o / _o
Nema krize	28 ^o / _o	21 ^o / _o	33 ^o / _o	25 ^o / _o	10 ^o / _o	6 ^o / _o
Bez suda	27 ^o / _o	24 ^o / _o	17 ^o / _o	17 ^o / _o	12 ^o / _o	11 ^o / _o

Porast pučanstva u svijetu

Brz porast pučanstva u svijetu, o čemu se mnogo govori, stvara tjeskobu. Od 100 osoba njih 19 misli da je to problem samo nekih zemalja, dok 71 od 100 osoba misli da je to problem čitavog svijeta, a posebno i Francuske.

85°/_o anketiranih Francuza misli da bi zemlje u kojima se pučanstvo povećava morale ograničiti to povećanje i postići smanjenje broja djece po obitelji primijenivši kontracepciju.

Konferencija u Bukureštu, koju su Ujedinjeni narodi organizirali u kolovozu 1974. u okviru »Svjetske godine pučanstva«, nije gledala na budućnost tako crno. No velikoj većini francuskoga javnog mnijenja ostala je nezapažena, a oni koji su čuli govoriti o njoj ne mogu dati o njoj preciznih objašnjenja.

Pitanje: Da li vlade zemalja u kojima se najbrže povećava pučanstvo moraju, po vašem mišljenju, ograničiti ovo povećanje?

	Zajedno	U svim zemljama	Samo nekim zemljama	Ne postavlja problem
Da	85 ^o / _o	88 ^o / _o	86 ^o / _o	48 ^o / _o
Ne	6 ^o / _o	5 ^o / _o	5 ^o / _o	34 ^o / _o
Ne izražavaju se	9 ^o / _o	7 ^o / _o	9 ^o / _o	18 ^o / _o

Porast pučanstva u Francuskoj

Javno mnijenje zna da je francusko pučanstvo naraslo poslije rata, ali se očituje tendencija podcjenjivanja toga porasta. Francuzi i ne znaju za koliko se povećao njihov broj. Prosječan odgovor daje porast od 7 milijuna, a on je prešao punih 11 milijuna.

Zanimljiva je želja Francuza da više ne rastu i ne povećavaju se. Javno mnijenje ne želi u svojoj većini da se pučanstvo nastavi povećavati. Osjeća se priklanjanje tendenciji i želi da pučanstvo Francuske stacionira. Glavni razlog je uvijek isti: strah od nedostatka posla.

Pitanje: Je li, po vašem mišljenju, poželjno da se francusko pučanstvo poveća, smanji ili da ostane gotovo isto?

Poželjno je da se	1947.	1949.	1955.	1959.	1962.	1965.	1967.	1974.
povećava	73	54	22	27	36	29	27	23
ostane isto	22	33	57	59	50	59	61	63
smanji	1	3	6	8	7	7	7	10
Ne izjašnjavaju se	4	10	15	6	7	5	5	4

Opći pogled na demografsko stanje

Da se lakše možemo snaći, usporediti i dobiti određeniji pogled na demografsko kretanje u Francuskoj — a Francuska je redovito barometar za mnoge kulturne zemlje Zapada — ovdje ćemo iznijeti nekoliko statistika, jedne pokraj drugih.

Idealan broj djece (općenito)	Razina studija			Religija		Politička simpatija	
	broj	%	%	%	%	%	%
				Bez vjere	Practiciraju vjeru	Grupa ljevice	Grupa većine
				%	%	%	%
	2,65	2,48	2,56	2,34	2,94	2,51	2,71

Seksualna sloboda mladih:

dobra	13	29	44	43	9	30	11
indiferentni	30	30	27	33	16	33	25
zla	50	34	19	18	68	30	56

Kontracepcija za udatu ženu:

dobra	78	89	94	94	66	91	77
slaba	16	9	3	4	25	7	17

Posljedice za pobačaj:

Povećat će se	8	5	5	4	11	6	8
Ostat će isti	22	28	25	22	28	20	24
Smanjit će se	59	63	67	69	50	69	60

Posljedice na natalitet:

Povećat će se	2	2	2	1	4	2	2
Ostat će isti	40	56	59	55	41	51	46
Smanjit će se	49	40	36	38	51	42	48

Dopuštenje pobačaja:

Odobrava	54	67	76	86	31	73	44
Ne odobrava	36	27	30	10	61	20	48

Posljedice na natalitet:

Povećat će se	3	1	1	2	3	2	4
Ostat će isti	41	61	64	54	41	52	43
Smanjit će se	47	36	32	38	49	40	47

Žele da se pučanstvo:

Poveća	19	26	35	21	28	20	31
Ostane isto	67	65	51	56	64	63	61
Smanji	10	7	9	16	4	11	6

Broj porođaja:

Nedovoljan	8	18	19	11	17	10	17
Dovoljan	67	65	61	60	67	67	68
Oviše velik	15	12	14	20	8	16	9

Iako se činjenice moraju priznati bez diskusije, teoretska stanovišta u pitanju pučanstva Francuske veoma se razlikuju. Svakako, na dnu se primjećuje temeljna razlika mentaliteta koji teku jedan pokraj drugoga.

Jedan je onaj koji je u manjini, a živi u nadi, zrači optimizmom, više je sklon obitelji, djeci, govori još uvijek o općem zdravlju naroda i o progresu u pitanju života i smrti. Drugi je u većini, a nemiran je i rezerviran, ograničava broj članova u obitelji i odiše duhom maltuzijanizma.

Ta dva toka su nejednako prisutna u različitim skupinama francuskog pučanstva. Ima vrlo malo neslaganja između muškaraca i žena, no ipak su možda žene manje optimistične. Važna činjenica: mladi do 35 godina pokazuju se kao maltuzijanisti, boje se novih mladih. Važna je usporedba u pojedinim pitanjima između onih koji vjeruju i onih koji ne vjeruju . . .

Prema: Henri Bastide et Alain Girard, *Attitudes et opinions des Français à l'égard de la fécondité et de la famille*, u *Population*, numéro 4-5, 1975, p. 693-750.